

Список використаних джерел:

1. Apfelstadt H. «Applying leadership models in teaching choral conductors» The Choral Journal 37 (8), 23-30
2. Chemers M. «An Integrative Theory of Leadership» in Martin Chemers and Roya Ayman, eds., Leadership Theory and Research: Perspectives and Directions (San Diego: Academic Press, 1993): 294.
3. Robinson R. «The Challenge of Choral Leadership in the Twenty-first Century» in Guy Webb, ed., Up Front: Becoming the Complete Choral Conductor (Boston: ECS Publishing, 1993)

Ганна Саламатова

СПЕЦИФІКА ВТІЛЕННЯ ХОРОВОГО ТВОРУ НА ФОРТЕПІАНО: З ДОСВІДУ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА

Втілення вокального характеру звучання хорового твору на фортепіано стикається з труднощами, зумовленими принципово іншою – клавішно-ударною – природою фортепіано. Подолання цих труднощів потребує особливих навичок і певної стратегії для їх поетапного формування.

Стратегія формування навичок:

1. Концентрація уваги на внутрішній уяві справжнього звучання хорового твору.
2. Відбір виконавських засобів для передачі характеру цього звучання.
3. Використання певних піаністичних прийомів, зумовлених обраними засобами.
4. Практика (реалізація – відпрацювання – перевірка) в реальному звучанні фортепіано. На цьому етапі відбувається відбір більш вдалих варіантів.

Початку гри піаніста передує особливий жест. Він корелює з ауфтактом диригента. І саме це визначає характер звучання музики. А певний характер музичного твору визначає і відповідний характер «піаністичного ауфтакту».

Ігор Шамо: хорові твори а cappella з циклів «Чотири хори на вірші І. Франка» та «10 хорів на вірші українських поетів» (фрагменти):

<https://drive.google.com/file/d/115WyQk6LhfNww0O1A0dcrZ-D1mrEo05p/view?usp=sharing>

Безпосередній дотик до клавіатури визначаємо як прийом. Оскільки моторно-рухова організація людської діяльності не послуговується вербальним аспектом мислення, існує необхідність вдаватися до образних елементів, як більш первинних. Саме це емоційне і цілісне сприйняття допомагає пояснити рухово-м'язову компоненту організації фортепіанного виконавства. Для відтворення вокального характеру необхідно напрацювати такі м'язові відчуття, які дозволяють «вагомо і м'яко» спиратися на клавіши без поштовхів, без ударів; «глибоко» «занурюватись» у клавіатуру, ніби у «в'язку рідину», «подушку», «масло», «мед». Д. Січинський хор а cappella «Непереглядною юрбою» (фрагменти):

<https://drive.google.com/file/d/1FN2aMWSucOeM0Pp4pGbSwgSEQE86TcwA/view?usp=sharing>

Фактура. Аплікатура. Педалізація.

1. Фактура потребує такого розподілення між руками, щоб максимально зручно було передано характер, якого прагне автор. Таким чином допускається скасування деяких звуків, подвоєнь чи октавних переносів тощо. Кожний випадок – особливий і вимагає творчого підходу.

2. Аплікатура. Цьому питанню треба приділяти окрему увагу. Необхідно опрацьовувати заздалегідь з урахуванням оригінального темпу. Фіксація аплікатури є обов'язковою. Вчити треба принципово по нотах, поступово і поетапно наближаючись до потрібного темпу. У хоровому виконавстві переважає штрих legato. Тому важливо його досягнення за рахунок, зокрема, аплікатури. Такий підхід забезпечить надійний стабільний, а головне – художній результат.

3. Педалізація. Використання «запізнюючої» педалі допомагає підкреслити кантиленність звучання, додає об'єму, збагачує тембрально. Але неприпустимо робити її заміником штриха legato. Застосування напівпедалі – специфічного прийому для утримання окремого звуку басової партії чи акорду на далекій відстані. Частково її функції виконує сучасна «третя»

педаль. «Ліва» педаль застосовується для створення необхідної фарби, ефекту сурдини, *mormorando*, *pianissimo*, *subito piano*.

Технічне опанування хорової партитури саме у фортепіанно-виконавському вимірі – це найкоротший і найефективніший шлях до переходу на мистецький рівень в управлінні хором для студента-диригента.

Олена Яструб

САКРАЛЬНА ТВОРЧІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ XXI СТОЛІТТЯ: ВИКОНАВСЬКИЙ ВИМІР

Актуальність теми зумовлена затребуваністю поглибленого дослідження сакральної творчості українських композиторів XXI століття у виконавському вимірі. Феномен православної монодії, що є репрезентантом українського духовного співу на етапі генези, привертає увагу митців сьогодення. Тож сучасна музична наука увиразнює актуальні тенденції розвитку музичної культури України, у даному випадку, фокусуючи дослідницький інтерес на композиторській і виконавській інтерпретації зразків православного богослужбового монодичного співу.

В рамках наукової розвідки детальніше розглянемо композиторську спадщину Олександра Козаренка (1963–2023) з урахуванням її першоджерел, адже наскрізним у доробку митця виявляється звернення до кореневої традиції богослужбового співу. Окреслена наукова проблема відповідає й актуальному культурно-мистецькому контексту сьогодення, що стосується акапельного хорового мистецтва і репрезентації у виконавському вимірі духовних творів О. Козаренка.

Композиторська творчість Олександра Козаренка знаменує появу нової віхи відродження українського духовного співу у композиторській інтерпретації після його довготривалої заборони у XX столітті (згадаємо вершинні зразки хорової творчості митців «*нової школи*» української духовної музики першої третини XX століття, за О. Козаренком).